

Spar Nord Bank A/S
Skelagervej 15
9000 Aalborg
Att: Direktionen

16. september 2021

Ref. KASA

J.nr. 21-003064

Sendt med sikker post (cvr. nr: 13737584)

Påbud om bankens egnethedserklæring

FINANSTILSYNET

Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

Påbud

Finanstilsynet påbyder Spar Nord A/S at sikre, at egnethedserklæringen indeholder konkrete oplysninger om aktivfordelingen og spændet herfor i investeringen jf. § 11 i bekendtgørelse om investorbekyttelse.

ERHVERVSMINISTERIET

Baggrund

Finanstilsynet anmodede som led i en tema undersøgelse om værdipapirhandlernes gennemførelse af egnethedstest den 29. maj 2020 Spar Nord Bank A/S (herefter Spar Nord eller banken) om at redegøre for, hvordan banken i praksis udfører egnethedstest i forhold til investorer med lav risikovillighed.

Spar Nord har den 29. juni 2020 sendt sin redegørelse inkl. fem bilag. På anmodning har Spar Nord den 28. april 2021 desuden fremsendt 50 kundemapper til brug for Finanstilsynets undersøgelse.

Spar Nords redegørelse

Spar Nord har i sin redegørelse oplyst, at banken udarbejder en investeringsprofil pr. investeringsmål/depot. Til brug for afdækning af kundens risikoevne/risikovillighed og tidshorisont samt til brug for udarbejdelse af investeringsforslag anvender banken en investeringsguide. Investeringsguiden er delvist tilgængelig for kunden via Netbank, dog fremgår det af de interne arbejdsgange, at klarlægning af kundens behov sker ved dialog mellem kunde og rådgiver.

Spar Nords har indsendt skærmpoint af alle de trin, kunden skal gennemgå, når denne gennemfører en egnethedstest via Investeringsguiden.

Via spørgsmålene afdækkes kundens finansielle situation, investeringsformål og tidshorisont, kundens risikovillighed og generelt erfaring med investering. Spørgsmålene er udformet i et letforståeligt sprog, og Investeringsguiden indeholder samtidig opfølgende krydspørgsmål, der medvirker til at sikre, at kunden har forstået spørgsmålene.

Spørgsmålene i Investeringsguiden besvares ved, at kunden afkrydser en blandt flere svarmuligheder.

Når kunden og rådgiver har gennemgået Investeringsguiden, fremlægger systemet Spar Nord Banks anbefaling til kunden, og kunden kan herefter acceptere aftalen.

På den sidste side i det fremsendte bilag 4, som illustrerer Investeringsguiden, vises den samlede investeringsaftale. Den består af et kort opridsning af kundens investeringsprofil og en beskrivelse af det konkrete produkt, som kunden har investeret i. Det fremgår ikke, af hverken bilag 4 eller de interne forretningsgange, hvorvidt resultatet af kundens gennemgang af Investeringsguiden fremsendes til kunden, og Finanstilsynet lægger derfor til grund, at Investeringsguiden ikke fremsendes.

Dette understøttes af, at de 50 kundemapper, som Spar Nord har indsendt til Finanstilsynet, alle indeholder en aftalelog, en beholdningsoversigt og et aftaledokument, men ikke rådgivningsarket. Aftaledokumentet indeholder bl.a. oplysninger om egnethedstesten, kundens risikoprofil samt et bilag (bilag a), der opridses kundens besvarelse på spørgsmålene i Investeringsguiden.

Spar Nord har oplyst, at en beskrivelse af risikoprofilerne for de forskellige investeringsprodukter, kan findes i deres "Rådgivningsark" og at rådgivningsarket gennemgås ved oprettelse af en Stjerneinvest Fri aftale og sendes som bilag til investeringsaftalen.

Spar Nord har overfor Finanstilsynet bekræftet, at aftaledokumentet udgør Spar Nord's opfyldelse af kravet om en egnethedserklæring på varigt medium efter investorbeskyttelsesbekendtgørelsens § 11.

I forhold til vurderingen af investeringens egnethed til kundens risikoprofil, har Spar Nord Bank efterfølgende oplyst, at banken har lukket for tilgang af kunder til "Stjerneinvest profil 4" henset til den lave risiko, som profilen lægger op til sammenholdt med mulighederne for at opnå et afkast på det nuværende investeringsmarked.

Retligt grundlag

Artikel 25, stk. 2, i direktiv 2014 om markeder for finansielle instrumenter ("MiFID II") indeholder en række investorbeskyttende bestemmelser vedrørende udførelsen af en egnethedsvurdering, der skal iagttages i forhold til den enkelte kunde i forbindelse med værdipapirhandlerens udøvelse af investeringsrådgivning.

Bekendtgørelse nr. 1580 af 17. december 2018 om investorbeskyttelse ("investorbeskyttelsesbekendtgørelsen") implementerer MiFID II, artikel 25, stk. 2.

Det følger af § 10 i investorbeskyttelsesbekendtgørelsen, at en værdipapirhandler eller et investeringsselskab, når denne yder investeringsrådgivning eller porteføljepleje, skal indhente de nødvendige oplysninger om en kundes kendskab og erfaring, finansielle situation og investeringsformål.

Endvidere følger det af investorbeskyttelsesbekendtgørelsens § 11, at en værdipapirhandler i forbindelse med investeringsrådgivning til en detailkunde – inden transaktionen foretages – skal udarbejde en erklæring om egnethed, hvor det fremgår, hvilken type investeringsrådgivning der er ydet, samt hvordan denne stemmer overens med kundens præferencer, mål og andre karakteristika

Reglerne suppleres af artikel 54 i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/565 af 25. april 2016. Den delegerede forordning indeholder en række investorbeskyttende bestemmelser vedrørende udførelsen af egnethedstest og –vurdering, der skal iagttages i forhold til den enkelte kunde i forbindelse med værdipapirhandlerens udøvelse af investeringsrådgivning og porteføljepleje.

Finanstilsynets vurdering

Finanstilsynet finder, at spørgsmålene i Investeringsguiden er udformet i et letforståeligt sprog, og Investeringsguiden indeholder samtidig opfølgende krydspørgsmål, der medvirker til at sikre, at kunden har forstået spørgsmålene.

Derudover er gennemgangen af Investeringsguiden sammen med en rådgiver, medvirkende til at give rådgiveren en fornemmelse af, om kunden har forstået sine svar og generelt formålet med egnethedstesten.

Det er Finanstilsynets generelle vurdering, at Investeringsguiden er tilrettelagt i overensstemmelse med investorbeskyttelsesreglerne, og at Spar Nord Bank gennem systemet får de nødvendige oplysninger til brug for at udarbejde en

egnethedstest af den enkelte kunder, herunder oplysninger om finansielle situation, kendskab og erfaring, og investeringsformål.

Selvom den systemmæssige understøttelse er god, finder Finanstilsynet, at de af Spar Nord indsendte forretningsgangene for medarbejdere, der yder investeringsrådgivning hos Spar Nord, er meget sparsomme. Forretningsgangene indeholder eksempelvis ikke vejledning til rådgiveren om at udspørge kunden yderligere, hvis besvarelsen af spørgsmålene viser en usikkerhed hos kunden. Det er Finanstilsynets vurdering, at Spar Nord med fordel kan udbygge forretningsgangene, så de klæder medarbejderne bedre på til rådgivningsprocessen og egnethedsvurderingen af den enkelte kunde

I forhold til beskrivelsen af kundens investering i aftaledokumentet er det Finanstilsynet vurdering, at denne er vanskelig at gennemskue og forstå for kunderne. Under beskrivelsen af investeringen henvises til risikoprofiler og risikotal, som ikke ses tidligere at være gennemgået med kunden i forbindelse med Investeringsguiden.

Finanstilsynet finder, at selve aftaledokumentet bør indeholde en fyldestgørende beskrivelse af det investeringsprodukt, som banken har matchet kundens investeringsønsker og –behov med. Bankens nuværende aftaledokument indeholder eksempelvis ikke information om investeringsrammerne for produktet tillader, at fordelingen af aktier og obligationer kan variere meget i investeringsperioden, f.eks. i et interval fra 20-50 % aktier og 50-80 % obligationer, og dermed heller ikke om graden af risikoen i den anbefalede portefølje.

Det er på den baggrund Finanstilsynets vurdering, at aftaledokumentet ikke lever op til investorbeskyttelsesbekendtgørelsen § 11, stk.1, hvorefter det af egnethedserklæringen skal fremgå, hvordan rådgivningen hænger sammen med kundens præferencer, mål og andre karakteristika.

Finanstilsynets vurdering ændres ikke af, at Spar Nord har oplyst, at en beskrivelse af risikoprofilerne og spændet for aktivfordelingen af de forskellige investeringsprodukter, kan findes i deres "Rådgivningsark", og at rådgivningsarket gennemgås ved oprettelse af en Stjerneinvest Fri aftale og sendes som bilag til investeringsaftalen.

På baggrund af ovenstående vurdering påbyder Finanstilsynet derfor Spar Nord Bank at sikre, at information omkring aktivklassefordelingen fremgår tydeligere af egnethedserklæringen jf. investorbeskyttelsesbekendtgørelsen § 11, stk.1, som gives kunden på et varigt medium.

Opfølgning

Finanstilsynet har fremsendt udkast til afgørelse i høring hos Spar Nord Bank. Spar Nord Bank har på den baggrund fremsendt høringssvar til Finanstilsynet. Spar Nord Bank har overfor Finanstilsynet oplyst, at banken har tilrettet sine investeringsaftaler, så der fremadrettet fremgår en mere fyldestgørende beskrivelse af de investeringsbånd, der er gældende for den valgte investeringsprofil. Derudover er illustreringen af investeringsprofilens aktivfordeling udvidet til også at vise de maksimale udsvingsbånd, og dermed lever op til indholdet af påbuddet.

Spar Nord orienterer Finanstilsynet om, hvorledes påbuddet konkret er efterlevet senest en måned fra dato.

Offentliggørelse

Det fremgår af § 354 b i lov om finansiel virksomhed, at Finanstilsynet skal orientere offentligheden om sager, som er behandlet af Finanstilsynet, og som er af almen interesse. Finanstilsynet finder, at denne sag er af almen interesse, og påbuddet vil derfor blive offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

Klagevejledning

Finanstilsynets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er modtaget, jf. § 372, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, indbringes for Erhvervsankenævnet pr. e-mail til adressen ean@naevneneshus.dk eller pr. post til Erhvervsankenævnet, Toldbolden 2, 8800 Viborg, tlf. 72 40 56 00. Det følger af § 7 i bekendtgørelse om Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn, at det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet. Ved klager over forhold, der ikke vedrører klagerens aktuelle eller fremtidige erhvervsforhold, er gebyret dog 2.000 kr. Efter § 15, stk. 4, i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises.

Med venlig hilsen

Katrine Sauer
Chefkonsulent